

Comentariul operei Morometii scrisa de Marin Preda - a patra parte

Volumul al doilea debuteaza aproape brusc, avandu-1 in centrul atentiei tot pe Ilie Moromete, cum era si de asteptat, pentru ca, pe masura ce evenimentele se deruleaza fiinta sa sa apara tot mai rar in primul plan. Interesul naratorului se orienteaza spre problemele colectivitatii, ale carei destine sunt in fierbere.

Suntem in anii '50, cand in viata satului au loc "evenimente pline de viclenie" si satul lui Moromete - Silistea Gumesti - pare "o groapa fara fund din care nu mai incetau sa iasa atatia necunoscuti". Inteligenta lui Moromete ironizeaza acum pe Bila Isosica Fantana noile "personalitati" ale satului, intre care se da lupta pentru putere, adica pentru functii. Niculae se orienteaza cu dificultate in tesatura de intrigi pusa la cale de catre demascatorii de profesie. Volumul al doilea e in mare parte cartea lui, fire complicata preocupata sa inteleaga evenimentele.

Revine in sat cu sarcina sa supravegheze campania agricola de vara Au loc tulburari la arie determinate de mentalitatea agresiva a celor care conduc comuna Un taran, Gheorghe, speriat, incoltit de cei care strangeau cotele, se arunca in rau. Moartea lui e cauza excluderii din partid Noul notar, prietenul sau, si el victima il sfatuieste " sa se dea la fund", sa-si continue studiile, ca sa aiba o specialitate temeinica in vremurile mai bune care vor veni Cel de al doilea Moromete intra si el intr-o lunga criza.

Pentru Ilie Moromete, evolutia evenimentelor din noul context social nu aduce nimic bun, desi, dintr-un anume punct de vedere, o serie de probleme isi gasesc rezolvarea Pune schimbarile din viatasatului pe "schimbarea vesnica a lumii" si crede ca schimbarile "o sa fie prin liberul consimtamant", in trei dimensiuni esentiale e urmarita evolutia personajului: conflictul cu baietii fugiti, cu Catrina si relatia cu Niculae si noile realitati.

Incearca sa-i readuca acasa pe baieti, ceea ce va atrage ura Catrinei. Calatoria la Bucuresti se soldeaza cu esec iar tatal, ca un veritabil "pater familias", crede ca marea pedeapsa poate fi aceasta, sa nu mai reverse asupra lor spiritul lui ocrotitor "Bine, Paraschive, bine, Nila si Achime. Bine! Mi-am luat mana de pe voi. Mana mea asupra voastra nu mai exista" Cu Catrina, lucrurile vor evolua spre neintelegeri grave. Ilie Moromete nu a trecut casa si pamantul care i se cuvenea pe numele ei, lasand-o sa traiasca ingrozita de gandul ca s-ar putea intoarce baietii si ar da-o afara din casa.